

Studie- og progressionsplan for

STUDIEOMRÅDET

Årgang 2018 - 21

HADERSLEV HANDELSSKOLE

DET BLÅ
GYMNASIUM

HHX

Studieområdet

1. Identitet og formål

Identitet

Studieområdet er et samarbejde mellem fag inden for og på tværs af hhx-uddannelsens faglige hovedområder: humaniora og samfundsvidenskab, herunder særligt økonomiske fagområder. I studieområdet arbejdes med teorier og metoder i relation til individ, virksomhed og samfund i tilknytning til almenmenneskelige spørgsmål og kulturelle, økonomiske og politiske fænomener.

Formål

Studieområdet er centralt for udviklingen af elevernes almindelse, idet det medvirker til, at eleverne skærper deres forståelse af sig selv som individer og borgere i et demokratisk samfund, styrker evnen til at forholde sig ræsonnerende til omverdenen og udvikler forståelsen af menneskers forskellighed på baggrund af personlige, sociale og kulturelle faktorer. Studieområdet udfolder en vifte af flerfaglig viden og kundskaber og metodiske aspekter, som tilsammen styrker elevernes studiekompetence, herunder deres innovative, globale og digitale kompetencer. Eleverne skal udvikle bevidsthed om metodebegreber og evne til kritisk at håndtere såvel faglige metoder som studiemetoder i flerfaglige sammenhænge, hvilket bidrager til at kvalificere deres valg af videre uddannelse og job. Studieområdet udvikler desuden elevernes bevidsthed om fagenes identitet, forskellighed og samspil om konkrete problemstillinger. Studieområdet udfordrer elevernes kritiske sans og fremmer deres evne til at anvende viden og kundskaber på praktiske og teoretiske problemstillinger af almen, økonomisk og samfundsmæssig karakter.

2. Faglige mål og fagligt indhold

Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- beherske relevante faglige mål i studieområdets fag
- formulere og analysere en problemstilling ved at kombinere viden og faglige metoder fra flere forskellige fag
- perspektivere besvarelsen af en problemstilling i forhold til kulturelle, økonomiske og politiske temaer i samtiden
- reflektere over forskellige fags og faglige metoders muligheder og begrænsninger
- søge, udvælge og behandle relevant faglig information

- forholde sig kritisk til faglig information og eget arbejde
- formidle flerfaglige problemstillinger og resultater mundtligt og skriftligt
- beherske mundtlige og skriftlige fremstillingsformer.

Fagligt indhold

Studieområdet er organiseret i syv forløb. Temaerne for de enkelte forløb skal tilsammen dække mindst fire af følgende områder:

- Digitalisering
- Kultur, marked og kommunikation
- Menneske, etik og rettigheder
- Bæredygtighed
- Regulering af markedskræfterne
- Globalisering
- Matematiske modeller og økonomisk analyse
- Sprog og karriere

Temaerne for de resterende tre forløb kan vælges frit, så længe de hver for sig og tilsammen profilerer hhx-uddannelsens faglige hovedområder og tager afsæt i problemstillinger som er væsentlige for elevernes almindelse og bevidsthed om sammenhænge mellem økonomi, samfund og kultur. Alle fag kan indgå i studieområdet, så længe de understøtter uddannelsens merkantile og studieforberedende profil og forbereder eleverne til arbejdet med studieområdeprojektet (SOP). De 2 enkelte fag indgår i studieområdet med et omfang, der afspejler fagets tyngde i uddannelsen og fagets muligheder for at bidrage til opfyldelse af studieområdets mål.

3. Tilrettelæggelse

Didaktiske principper

Skolens leder fordeler studieområdets 210 timer nogenlunde ligeligt mellem de enkelte forløb. Skolens leder udarbejder desuden en studieplan for den samlede undervisning i studieområdet, således at der gennem undervisning, studiemetoder, arbejdsformer og produkter sikres en sammenhæng mellem forløbene i studieområdet, under hensyntagen til det i pkt. 2.2. beskrevne faglige indhold.

Studieplanen indeholder følgende elementer:

- Rækkefølge af forløbene
- Forløbenes indhold
- Undervisningstid for de indgående fag i hvert forløb
- Fordybelsestid

- Evaluering
- Progression med hensyn til arbejdsformer, studiemetoder, mundtlighed, skriftlighed og produktkrav.

Undervisningen tilrettelægges, så den bidrager til opfyldelse af faglige mål i de indgående fag og til opfyldelse af de faglige mål for studieområdet, og således at elevernes arbejde med faglige kundskaber, emner og metoder udvikler deres faglige og innovative kompetencer, selvstændighed, samarbejdsevne og reflektive tænkning. Det skal ske gennem en problemorienteret tilgang, hvor der reflekteres over faglige metoders muligheder og begrænsninger. Endvidere skal tilrettelæggelsen af arbejdet i studieområdet sikre, at eleven med udgangspunkt i faglig viden opnår mestring af selvstændige arbejdsprocesser, hvorigennem elevens studie- og karrierekompetence styrkes.

Arbejdsformer

Undervisningen tilrettelægges tematisk med variation og progression, således at stadig flere studiemetoder, produkt- og arbejdsformer tages i brug. I den forbindelse arbejdes blandt andet videre med elevernes erfaringer fra almen sprogforståelse og økonomisk grundforløb. Der skal indgå både individuelt og gruppebaseret arbejde, såvel som både mundtligt og skriftligt arbejde i studieområdet. Forløbene skal munde ud i varierende produktformer, under hensyntagen til forløbenes karakter og elevernes faglige niveau, således at den enkelte elev gøres parat til at udarbejde det afsluttende studieområdeprojekt. Der ydes vejledning i et omfang og på en sådan måde, at elevernes arbejdsproces understøttes. Tilrettelæggelse, undervisning og produktkrav i de enkelte forløb skal understøtte elevernes faglige refleksioner over fagenes bidrag og forløbenes progression i opfyldelsen af studieområdets faglige mål. De enkelte forløb tilrettelægges i et samspil med de faglige mål for fagene og fagenes kernestof.

I forbindelse med et af forløbene udarbejder eleverne individuelt en skriftlig rapport i fagene dansk og historie. I forbindelse med et af forløbene udarbejder eleverne individuelt en skriftlig rapport i mindst et studieretningsfag i samarbejde med et andet fag. Der afsættes ca. 12 timers fordybelsestid til hver af disse rapporter.

It

Undervisningen i alle studieområdets dele tilrettelægges, således at fagligt relevante informationsteknologiske værktøjer inddrages som en integreret del af elevernes arbejde med at strukturere deres opgave- og projektløsninger og med at udarbejde og formidle deres arbejde. Digitale medier inddrages for at styrke elevernes samarbejdsevne gennem videndeling, og digitale mediers auditive og visuelle muligheder bruges til at understøtte og variere elevernes produkter og formidling af faglige resultater. Ligeledes indgår relevante informationsteknologiske værktøjer og programmer i forbindelse med elevernes arbejde med at indsamle og behandle informationer. Undervisningen i studieområdet skal sikre, at elevernes evne til kritisk vurdering af informationer fortsat styrkes. Desuden skal arbejdet med it bevidstgøre eleverne om god og ansvarlig web-etik, og eleverne skal opnå forståelse af, hvorledes det at indgå i og etablere digitale fællesskaber kan bidrage til en kreativ og nuanceret arbejdsproces.

4. **Evaluering** **Løbende evaluering**

Den løbende evaluering skal sikre, at eleverne reflekterer over deres faglige udvikling i studieområdet og deres udvikling fra gymnasieelever til studerende. Den skal gennem et bredt spektrum af evalueringsformer stimulere elevernes refleksion over deres udbytte af undervisningen. I forbindelse med hvert forløb i studieområdet foretages en evaluering. Grundlaget for evalueringen er de faglige mål. Gennem den løbende evaluering sikres, at eleverne undervejs i studieområdet opnår en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i deres faglige og studiemæssige standard.

Prøveform

Studieområdeprojektet (SOP)

Efter afslutningen af de syv forløb udarbejder hver elev på 3. år et studieområdeprojekt (SOP), som munder ud i en individuel skriftlig rapport. I studieområdeprojektet fordyber eleven sig i et selvvalgt område som belyses ved hjælp af to fag, hvoraf mindst et skal være på A-niveau, og mindst et skal være et studieretningsfag.

Skolens leder skal i den forbindelse sikre, at kombinationen af fag underbygger den faglige fordybelse i fagene og området. Området udvælges i samarbejde med relevante lærere og afgrænses på en måde, der sikrer, at der ikke kan ske genanvendelse af afsnit og/eller konklusioner fra besvarelser, som tidligere er blevet afleveret og bedømt. Et fag, der indgår i en elevs studieområdeprojekt, indgår på det højeste niveau, eleven har eller har haft faget.

På baggrund af det valgte område udarbejder eleven under vejledning en problemformulering for studieområdeprojektet. Studieområdeprojektet og den tilknyttede problemformulering kan ikke begrænses til fagligt stof, der er indgået i den enkelte elevs undervisning. Problemformuleringen afgrænser det valgte område og angiver, hvad der skal undersøges og analyseres for at besvare denne. Eleven skitserer samtidigt, hvilke materialer og faglige metoder eleven forventer at inddrage i sin besvarelse.

På baggrund af problemformuleringen udarbejder elevens vejledere den endelige opgaveformulering, som sikrer, at eleven har mulighed for at opfylde de faglige mål for studieområdet. Opgaveformuleringen skal indeholde flere taksonomiske niveauer, rumme begge de indgående fags faglighed, give mulighed for faglig fordybelse, der på væsentlige punkter ligger ud over undervisningen i mindst et af rapportens fag, og være mulig at besvare fyldestgørende inden for de tidsmæssige rammer for studieområdeprojektet.

Opgaveformuleringen udleveres til eleven ved skriveperiodens begyndelse og besvares i den skriftlige rapport, som også er grundlaget for en mundtlig eksamination. Sammen med opgaveformuleringen kan der vedlægges et mindre bilagsmateriale, som ikke er blevet drøftet med eleven under den tidligere vejledning, og som skal indgå i elevens besvarelse af opgaveformuleringen.

I studieområdeprojekter, hvori der indgår fremmedsprog, skal en del af de anvendte materialer være på dette eller disse sprog. Hvis et eller flere fremmedsprog indgår, kan skolen godkende, at rapporten helt eller delvist udarbejdes på ét af de pågældende sprog.

Studieområdeprojektets rapport omfatter følgende elementer: Forside, opgaveformulering, resumé, indholdsfortegnelse, indledning, metodeovervejelser, besvarelse af opgaveformuleringen, konklusion, noter, litteraturliste og evt. bilag. Rapporten skal have et omfang af 15-20 normalsider a 2400 anslag. Heri medregnes forside, indholdsfortegnelse, noter, litteraturliste, figurer, bilag og lignende ikke.

Det skriftlige arbejde med rapporten placeres enten i perioden primo november til medio december med prøveafholdelse i vinterterminen eller i perioden primo marts til medio april med prøveafholdelse i sommerterminen. Til dette arbejde afsættes 20 timers undervisningstid og 30 timers fordybelsestid fordelt på 10 dage, hvor der ikke gives anden undervisning. Mindst fem dage af den afsatte tid skal placeres sammenhængende. I de 20 timers undervisningstid indgår vejledning og SOP-relaterede aktiviteter med tilstedeværelse af relevante lærere.

Vejledning

Der gives vejledning i alle faser af elevens arbejde med studieområdeprojektet. Skolens leder udpeger blandt skolens lærere vejledere for den enkelte elev. Hvis der i elevens studieområdeprojekt indgår et fag, der er blevet afsluttet før 3. år, skal skolens leder sikre, at eleven tilbydes vejledning i faget. Skolens leder sikrer, at der i god tid før skriveperioden i studieområdeprojektet finder en proces sted, hvor eleven under vejledning har mulighed for at vælge område og udarbejde problemformulering for studieområdeprojektet. Vejledningen tilrettelægges, så vejlederne har indsigt i elevens selvstændige arbejde med afgrænsning og udarbejdelse af problemformuleringen og efterfølgende besvarelse af opgaveformuleringen. Skolens leder tilrettelægger endvidere vejledningen således, at der sikres en klar adskillelse mellem lærerens rolle som vejleder og bedømmer, og vejledningen må derfor ikke omfatte en bedømmelse af væsentlige dele af elevens besvarelse. Vejlederne må ikke over for eleven kommentere studieområdeprojektets skriftlige produkt eller vejlede eleven i rapportens faglige område i perioden fra aflevering og frem til den mundtlige prøve.

Den mundtlige eksamination i studieområdeprojektet

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af eksaminandens studieområdeprojekt.

Før prøven sendes et eksemplar af eksaminandens studieområdeprojekt til censor. Eksaminator og censor skal samlet have kompetence inden for de fag, der indgår i eksaminandens rapport. Eksaminator og censor forholder sig i god tid inden den mundtlige prøve sammen til styrker og svagheder i eksaminandens rapport.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter. Der gives ingen forberedelsestid. Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens op til 10 minutter lange præsentation og fremlæggelse af centrale problemstillinger i den skriftlige rapport. Eksaminationen former sig herefter som en samtale

mellem eksaminand, eksaminator og evt. censor med udgangspunkt i de faglige mål for studieområdet.

Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål for studieområdet.

Ved bedømmelse af den skriftlige rapport lægges vægt på:

- I hvilket omfang opgaveformuleringen er besvaret
- Relevant udvælgelse, anvendelse og kombination af viden og metode fra de indgående fag
- Faglig indsigt og fordybelse og evne til at sætte sig ind i relevante nye faglige områder
- Anvendelse af relevant materiale
- Faglig formidling og fremstillingsform.

Ved den mundtlige eksamen lægges vægt på:

- Den mundtlige præsentation af rapporten og dens vigtigste konklusioner
- Faglig dybde og selvstændighed
- Forståelse af de indgående fags og faglige metoders muligheder og begrænsninger i forhold til arbejdet med studieområdeprojektets problemstillinger
- Perspektivering af projektets problemstillinger til aktuelle kulturelle, økonomiske og/eller politiske temaer af relevans for studieområdet
- Formidling af centrale konklusioner og refleksioner.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af den skriftlige rapport og mundtlige præstation. Det er alene eksaminator og censor, der bedømmer den samlede præstation.

5. Overordnet studieplan med placering af de enkelte studieområdeforløb mm.

	1.g	2.g	3.g
1. semester	<p>Grundforløb</p> <p>AP: fra august til efterårsferien</p> <p>ØG: fra uge 37 – 41</p> <p>Uge 43: prøve i AP og ØG</p> <p>Uge 45: studieretningsforløb starter</p>	<p>SO2 Kultur, marked og kommunikation – kobles sammen med studieture i uge 37</p> <p>SO3 Europæisk imperialism</p> <p>SO4 Matematiske modeller og økonomisk analyse</p>	<p>SO5 Bæredygtighed – fra skolestart til uge 41</p> <p>SO6 Globalisering – ugerne 40 + 41</p> <p>SO7 Tendenser i samtiden/Danmark efter 2000 – fra uge 43 - 51</p> <p>Dansk/historie-opgaven (DHO) udarbejdes i tilknytning til forløb 7</p>
2. semester	<p>SO1 Brancheprojekt</p>	<p>Erhvervs-case</p> <p>Studieretningsopgave (SRO) udarbejdes i eksamensperioden</p>	<p>Studieretningsprojekt (SOP)</p>

6. Beskrivelse af de enkelte studieområdeforløb

SO1	Brancheprojekt
Indhold	Regnskabsanalyse – indeksering af nøgletal samt analyse af konkurrenceforhold
Involverede fag og undervisningstid	Virksomhedsøkonomi – 12 timer Afsætning – 12 timer Informatik – 6 timer
Fordybelsestid for de enkelte fag	
Særlige fokuspunkter	
Væsentligste arbejdsformer	Produkt
Evaluering	Mundtlig fremlæggelse
Progression	

SO2	Kultur, marked og kommunikation
Indhold	Kulturtendenser på et udenlandsk marked kontra hjemmemarkedet.
Involverede fag og undervisningstid	Engelsk – 9 timer Afsætning – 9 timer Tysk/spansk – 9 timer Erhvervsjura – 3 timer
Fordybelsestid for de enkelte fag	
Særlige fokuspunkter	Interkulturelle kompetencer: forskelle på dansk og spansk/tysk/engelsk kultur Kultur i hverdagen og i erhvervslivet (virksomhedskultur) Det tyske mindretal Erhvervsjura indgår i forbindelse med markedsføring: kultur- og kommunikationsforskelle; andre landes reklamer/markedsføring sammenlignet med de danske juridiske rammer for god markedsføringskik
Væsentligste arbejdsformer	Markedsundersøgelser (i forbindelse med studieturen) Diskussioner, CL-øvelser, klasseundervisning, elevfremlæggelser samt både individuelt og pararbejde
Evaluering	I spansk evalueres ved hjælp af CL-øvelser og diskussion på klassen I tysk evalueres ved hjælp af test og karakterer for fremlæggelser
Progression	Forløbet gennemføres som en del af den almindelige undervisning i fagene

SO3	Europæisk imperialisme
Indhold	Et historiske overblik over den europæiske imperialisme samt dens betydning for Indien, UK, Tyskland og Spanien i dag og eksempler på moderne kulturimperialisme.
Involverede fag og undervisningstid	Engelsk – 10 timer Historie – 10 timer Tysk/spansk – 10 timer
Fordybelsestid for de enkelte fag	
Særlige fokuspunkter	<p>I spansk arbejdes med:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Latinamerikanske bander i Spanien - http://www.abc.es/espana/abci-hijos-inmigracion-nutren-88-bandas-latinas-fichadas-espana-201608150138_noticia.html • Los <<hijos de la inmigración>> nutren las 88 bandas latinas en España • Sølvbjergets børn (film fra filmcentralen) • Bolivia: Cerro Rico-minen, det spanske "mine-eventyr" <p>I tysk arbejdes med unge europæere i Tyskland:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Immigration (pull-/pushfaktorer) • Integration/assimilation • Emigration • sprogimperialisme
Væsentligste arbejdsformer	Skriftlig opgave (essay/tale) Kildekritik Klasseundervisning med diskussioner og elevfremlæggelser Film om integration
Evaluering	Engelsk – feedback og karakter Tysk – feedback på elevfremlæggelser Spansk – CL-øvelser fulgt op af klasses Diskussion med gennemgang af spørgsmål
Progression	Forløbet gennemføres som en del af den almindelige undervisning i fagene

SO4	Matematiske modeller og økonomisk analyse
Indhold	Finanspolitik med multiplikatorberegninger, inkl. skat, opsparingskvoter, forbrugskvoter og import. Finanseffekt.
Involverede fag og undervisningstid	Matematik – 10 timer International økonomi – 10 timer Virksomhedsøkonomi – 10 timer
Fordybelsestid for de enkelte fag	
Særlige fokuspunkter	
Væsentligste arbejdsformer	Mundtlig for elever med international økonomi B, skriftligt produkt for elever med international økonomi A
Evaluering	
Progression	Forløbet gennemføres i ugerne op til juleferien

S05	Bæredygtighed
Indhold	Økonomisk og miljømæssig bæredygtighed
Involverede fag og undervisningstid	Afsætning A – 15 timer Innovation B – 15 timer ELLER International økonomi A – 15 timer Virksomhedsøkonomi A – 15 timer
Fordybelsestid for de enkelte fag	
Særlige fokuspunkter	
Væsentligste arbejdsformer	
Evaluering	
Progression	

SO6	Globalisering
Indhold	Globaliseringens historie samt dens betydning for uligheden i verden i dag
Involverede fag og undervisningstid	Engelsk – 10 timer Historie – 10 timer International økonomi ELLER afsætning – 10 timer
Fordybelsestid for de enkelte fag	
Særlige fokuspunkter	Fokus på eksempelvis USA, UK, Sydafrika og Afrika Virksomheden i et globaliseret marked
Væsentligste arbejdsformer	Interne/eksterne foredragsholdere, gruppearbejde, elevoplæg Der arbejdes med udarbejdelse af problemformuleringer Kildesøgning, kildekritik I engelsk afsluttes forløbet med en skriftlig opgave
Evaluering	Engelsk – feedback og karakter på opgaven
Progression	Forløbet gennemføres som et projektforbånd over to uger

SO7	Tendenser i samtiden/Danmark efter 2000
Indhold	Tendenser i dansk litteratur inden for de sidste 20 år Politisk og økonomisk udvikling i Danmark i nyeste tid
Involverede fag og undervisningstid	Dansk – 15 timer Historie – 15 timer
Fordybelsestid for de enkelte fag	
Særlige fokuspunkter	
Væsentligste arbejdsformer	Forløbet skal munde ud i en problemformulering med en rapport på ca. 8 sider (DHO). Rapporten skrives og afleveres umiddelbart før jul.
Evaluering	Der gives mundtlig feedback og karakter for opgaven
Progression	Forløbet gennemføres som en del af den almindelige undervisning i fagene

SOP	Studieområdeprojekt
Indhold	Selvvalgt tema
Involverede fag	Selvvalgt fagkombination, dog mindst et studieretningsfag og mindst et fag på A-niveau
Fordybelsestid	30 timer
Særlige fokuspunkter	Udarbejdelse af problemformulering, der afleveres til lærere/vejledere, som udarbejder den endelige problemformulering
Væsentligste arbejdsformer	Workshops, vejledning, skrive dage
Evaluering	Eksamination, hvor der gives en samlet karakter for det skriftlige produkt og den mundtlige eksamination
Progression	

